

پنجشنبه 15 مهر 1395 - 4 محرم 1437 - 16 اکتبر 2016

با اوج‌گیری نهضت مشروطیت ایران و مبارزات همه جانبه مردم و روحانیت، مظفرالدین شاه قاجار مجبور شد...

امضاء، متمم قانن، اساس، ته‌سط محمدعل، شاه قاجار، (1286 ش.)

با اوج‌گیری نهضت مشروطیت ایران و مبارزات همه جانبه مردم و روحانیت، مظفرالدین شاه قاجار مجبور شد تا با خواست مردم موافقت کرده و در چهاردهم مرداد 1285 ش ضمن صدور فرمان مشروطه، دستور تشکیل مجلس شورای ملی را صادر نماید. از آن پس، متن قانون اساسی مشتمل بر 51 اصل با نام نظامنامه سیاسی، تنظیم شد و در 8 دی 1285 به امضای شاه رسید. صرف نظر از ماهیت و محتوای این قانون اساسی که مبتنی بر خواسته‌های واقعی مردم نبود، اصولاً بدون وقت کافی و با عجله و عمدتاً در جهت مسائل مجلس شورای ملی تدوین شده بود و بسیاری از مسائل مهم و اساسی، و دیگر حقوقی را که در قانون اساسی مطرح می‌شود، دارا نبود. این قانون بیشتر به آیین نامه مجلس شباهت داشت و تأمین کننده نیاز فوری ملت در زمینه به دست گرفتن اختیارات و حقوق سیاسی از طریق تشکیل مجلس شورای ملی بود. از سوی دیگر، روشنگری روحانیت که در صف مقدم نهضت و مبارزات مشروطیت بود، علی‌رغم کارشکنی‌های مداوم درباریان و غرب‌زده‌های فریب خورده، شرایط و جوی را به وجود آورد که پس از مرگ مظفرالدین شاه، در همان آغاز سلطنت محمد علی میرزا کمیسونی به منظور تهیه متمم قانون اساسی در مجلس شورای ملی تشکیل شد. این کمیسون که مرکب از پنج نفر بود، متنی را بر اساس قانون اساسی بلژیک و فرانسه و بالکان تهیه کرد که قابل قبول همه نمایندگان مجلس نبود. می‌توان گفت اگر مقاومت آیت‌الله شیخ فضل‌الله نوری در پافشاری بر افزودن ماده‌ای در متمم قانون اساسی مبنی بر نظارت پنج تن از علمای طراز اول هر عصر برای جلوگیری از تصویب قوانین مخالف اسلام در مجلس نبود و این ماده به تصویب نمی‌رسید، متمم قانون اساسی بیش از آن چه که بود، رنگ غربی به خود می‌گرفت. پس از پایان کار، متمم قانون اساسی در 107 اصل برای امضا تقدیم شاه گردید. محمدعلی شاه، ابتدا در امضای این قانون وقت‌کشی می‌کرد اما با درخواست‌های مکرر مردم از نمایندگان و تلگراف‌های علمای نجف مبنی بر امضای متمم، سرانجام شاه ناگزیر شد که آن را در پانزدهم مهرماه 1286 ش برابر با 29 شعبان 1325 ق امضا نماید.

تعبیر، رنگ دهم کشمه، اداری، (1286 ش.)

درقش، بیرق، علم، لواء یا رایت به معنی پرچم از دیرباز مورد استفاده بوده و از آن به عنوان علامت معین شاه، حکمران، فرمانده نیرو و لشکریان استفاده می‌شده است. اندازه و رنگ بیرق‌ها از دوران کهن تفاوت‌های متعددی داشته ولی گزینش رنگ‌های سه گانه سبز، سفید و قرمز را مربوط به دوران ناصرالدین شاه قاجار دانسته‌اند. در نهایت در جریان انقلاب مشروطیت این سه رنگ تثبیت شد و از این پرچم برای ساختمان‌های دولتی و یادمان‌های سلطنتی، قلعه‌ها و بنادر و هر آن چه به دولت و سلطنت مربوط بود استفاده می‌کردند. با تدوین قانون اساسی مشروطه، رنگ پرچم ایران معین گردید که بر اساس اصل پنجم متمم این قانون، رنگ سبز در پرچم ایران به عنوان نشانه دین اسلام و مذهب شیعه و نیز خرمی کشور و صفای روح و باطن؛ رنگ سفید نشان صلح‌خواهی، دوستی و آرامش طلبی ملت ایران؛ و قرمز نشان مشروطیت ایران و آمادگی ملت برای دفاع از استقلال و آزادی به قیمت ریخته شدن خون فرزندان خود، به کار رفته است. ابعاد و شکل دقیق پرچم ایران در سال 1336 ش دوباره تعیین شد و تا انقلاب اسلامی ایران بدون تغییر با همان شیر و خورشید و گاهی تاج پهلوی، باقی ماند. پس از انقلاب، نشان پرچم جای خود را به طرحی شبیه به واژه "الله" داد که مانند لاله سرخی است که از خون شهیدان انقلاب سربرآورده و چهار قسمت آن شبیه هلال و جزء قائم میانی، یادآور شمشیر به نشانه قدرت و ایستادگی ملت مسلمان ایران است و مجموعاً کلمه توحید (لااله الا الله) را تشکیل می‌دهد. همچنین عبارت "الله اکبر" 22 بار در حاشیه پائین نوار سبز و حاشیه بالای نوار قرمز که نشانه و نماد 22 بهمن 1357، روز پیروزی انقلاب اسلامی ایران است، تکرار شده است.

کناره‌گیری عوام فریبانه "رضاخان سردار سپه" از مقام وزارت جنگ (1301 ش.) در واپسین سال‌های سلطنت سلسله قاجاریه، رضاخان به عنوان وزیر جنگ، خود را والاترین مقام نظامی می‌دانست و مخالفت احادی را بر نمی‌تافت. او مدت‌ها در صدد ادغام نظمیه در قزاق‌خانه بود ولی با مخالفت دولت‌های وقت مواجه می‌شد. در این ایام درگیری‌هایی در چند منطقه تهران روی داد که به مرگ چند تن انجامید. نمایندگان مجلس که به اقدامات رضاخان سردار سپه بدگمان بودند او را عامل پنهانی این توطئه می‌شناختند. از این رو برخی نمایندگان مجلس، در گفتارهای خود، سخت بر سردار سپه تاختند. این موضوع برای سردار سپه بسیار گران آمد. به همین علت برای قدرت‌نمایی به مخالفان نقشه‌ای طرح کرد و در نیمه مهر 1301 ش، در سخنرانی مفصل خود در وزارت جنگ، کناره‌گیری خود را اعلام نمود. پس از این اقدام، از سوی قوای نظامی شورش‌هایی در تهران و شهرستان‌ها صورت گرفت. این آشوب‌ها به دستور رضاخان و به منظور تفهیم این امر به مردم و رهبران‌شان بود که قوای نظامی باید فقط با فرماندهی رضاخان اداره شوند و هر مخالفتی با سردار سپه، مخالفت با تمام تشکیلات نظامی تلقی می‌شود و باید با خشونت سرکوب گردد. در همین روز، چندین واحد نظامی به رژه در مقابل مجلس و مناطق حساس تهران پرداختند و خواستار بازگشت رضاخان به وزارت جنگ شدند. این حادثه که ماهیت حقیقی رضاخان و نیت خطرناک او را بر سیاستمداران آگاه روشن می‌ساخت، سرانجام با بازگشت

دوباره به وزارت جنگ و در نهایت اخذ فرمان ریاست کابینه، به میل رضاخان در سوم آبان 1302 ش، ادامه یافت.

انتشار طرح جمهوری اسلامی ایران برای امنیت منطقه در جریان جنگ تحمیلی (1365 ش) با طولانی شدن جنگ و گسترش دامنه پیروزی‌های نظامی ایران به ویژه پس از فتح فاو در بهمن 1364، از سوی آمریکا و حامیان منطقه‌ای آن، درباره نیت و اهداف جمهوری اسلامی ایران شایعاتی منتشر گردید که بر اساس آن، ایران به گسترش دامنه جغرافیایی جنگ، تلاش برای اشغال کشورهای همسایه، دخالت در امور داخلی کشورها و کمک به گروه‌های مخالف دولت مرکزی کشورهای منطقه متهم گردیده است. در پاسخ به این اتهامات، دولت جمهوری اسلامی ایران از سازمان ملل متحد خواست تا طرح قرارداد امنیتی ایران را منتشر نماید. بر اساس این طرح که در سیام اردیبهشت 1365 ش، طی یادداشت محرمانه‌ای به دبیر کل سازمان ملل متحد ارائه شده بود، ایران برای همکاری با دبیر کل در جهت انعقاد یک قرارداد امنیتی منطقه‌ای با کشورهای خلیج فارس بر مبنای اصول استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور دیگران و... اعلام آمادگی کرده بود. در این طرح که در چنین روزی در سال 1365 ش منتشر شد، از تلاش‌های ایران جهت جلوگیری از حمله به هر کشور دیگر یاد شده و سیاست اعلام شده جمهوری اسلامی ایران، مبنی بر اجتناب از گسترش جنگ و تأمین صلح برای منطقه مورد تأکید قرار گرفته بود. همچنین در این طرح، از اقدامات و ابتکارات دبیر کل وقت سازمان ملل در جهت ابقای صلح با ثبات در منطقه بر پایه رعایت احترام به استقلال و تمامیت ارضی و عدم مداخله در امور داخلی دیگر کشورها استقبال شده بود.

وفات "ابن ادریس" کاتب و شاعر مسلمان مراکشی (1264 ق) ابوعبدالله محمد عمرای فاسی معروف به ابن ادریس، کاتب و شاعر مسلمان مراکشی، تحصیلاتش را با حفظ قرآن آغاز کرد و سپس به آموختن نحو و ادب پرداخت. ابن ادریس پس از آن شغل مکتب‌داری پیشه کرد و به نسخه‌نویسی از کتاب‌ها همت گماشت. او در حین این فعالیت‌ها بر اطلاعات تاریخی خود افزود و به تدریج کاتب مشهوری شد. ابن ادریس به مناسبت تجاوز فرانسویان به خاک الجزایر، قصیده‌ای سرود و طی آن، مسلمانان را به جهاد دعوت کرد. پس از مدتی در اثر توطئه‌های مخالفانش توسط سلطان مراکش به زندان افتاد و تحت شکنجه قرار گرفت. ابن ادریس پس از آزادی از زندان، انزوا گزید و به سرودن شعر پرداخت. او به بدیهه‌سرایی شهرت داشت و بیشتر اشعارش را در مدح پیامبر و وصف طبیعت سروده است.

اعلان جنگ امپراتوری عثمانی به روسیه تزاری (1768 م) کاترین کبیر، ملکه روسیه تزاری در تداوم کشورگشایی‌های خود، نیروهای روسیه را به لهستان فرستاد که در پی آن، امپراتوری قدرت‌مند عثمانی در ششم اکتبر 1768 م به روسیه اعلان جنگ داد. هرچند در طول قرن هجدهم، جنگ‌های متعددی بین دو امپراتوری روسیه و عثمانی درگرفت ولی جنگ این دو بر سر لهستان را می‌توان مهم‌ترین آن‌ها برشمرد. در این جنگ، به علت ضعف داخلی امپراتوری عثمانی و توان‌مندی قوای روسیه، نظامیان عثمانی در زمین و دریا دچار شکست‌های بزرگ شدند. از این رو، در سال 1774، پیمان متارکه جنگ بین دو طرف امضاء شد که بر اساس آن، ناحیه کریمه در شمال دریای سیاه، مستقل و پس از مدتی به روسیه ملحق گردید. همچنین در پی تحولات ناشی از جنگ دراز مدت روسیه و عثمانی، لهستان نیز بین سه کشور اتریش، پروس و روسیه تقسیم شد.

اعدام انقلابی "محمد انور سادات" رئیس جمهور خائن مصر (1981 م) محمد انور السادات، رئیس جمهور سابق مصر در 25 دسامبر سال 1918 م به دنیا آمد و به هنگام تحصیل در دانشکده افسری با جمال عبدالناصر آشنا شد. وی در سال 1952 به نهضت افسران آزاد پیوست و پس از پیروزی کودتای ضد سلطنتی سال 1952 م، به وزارت کشور دست یافت. سادات از آن پس بارها مناصب مهم کشوری از جمله ریاست مجلس ملی مصر، دبیر کلی حزب اتحادیه ملی مصر و معاونت رئیس جمهوری را به عهده گرفت. پس از درگذشت جمال عبدالناصر، انور سادات در 16 اکتبر 1970 م به عنوان رئیس جمهور مصر انتخاب گردید. سادات پس از رسیدن به قدرت، در ششم اکتبر 1973 م با یک حمله غافل‌گیرکننده به مواضع رژیم صهیونیستی در شرق کانال سوئز، درصدد باز پس گرفتن صحرای سینا و جبران شکست جنگ شش روزه در سال 1967 م برآمد. در مراحل اولیه این جنگ، موفقیت با مصری‌ها بود ولی با سرازیر شدن سیل کمک از آمریکا به اسرائیل و حمله متقابل نیروهای صهیونیستی، این جنگ نیز با شکست و عقب‌نشینی مصریان خاتمه یافت. از آن پس، سادات، به تدریج از مواضع اصولی و ضد صهیونیستی جمال عبدالناصر دور شد و راه انحراف و سازشکاری را در پیش گرفت. سادات همچنین پس از شکست در جنگ 1973 م چاره‌ای جز تغییر کلی سیاست خارجی خود و نزدیکی به غرب ندید. از این رو، به دنبال بهبود رابطه با آمریکا، در یک سفر غیرمنتظره به سرزمین‌های اشغالی فلسطین در روز نوزدهم نوامبر 1977 م باب مذاکرات مستقیم با رژیم صهیونیستی را گشود و سرانجام علی‌رغم مخالفت شدید سایر کشورهای عرب، رژیم صهیونیستی را به رسمیت شناخت. ادامه این سیاست، به مذاکرات صلح سران مصر و اسرائیل با میانجی‌گری آمریکا منجر شد که در نهایت، موجب انعقاد پیمان ننگین کمپ دیوید در 26 مارس 1979 م گردید که خشم کشورهای اسلامی را برانگیخت. سادات در سال 1980 م خود را رئیس جمهور مادام‌العمر مصر اعلام کرد و در سال 1981 کمک‌های شایان تسلیحاتی و نیروی انسانی برای کمک به عراق در جنگ علیه جمهوری اسلامی ایران ارسال نمود. انور سادات با تن دادن به استراتژی آمریکا

و اعمال سیاست‌های درهای باز در کشورش، باعث گسیل سرمایه‌داران و مستشاران امریکایی به مصر شد. او همچنین پس از انعقاد قرارداد کمپ دیوید، به صهیونیست‌ها اجازه تأسیس سفارتخانه در قاهره را داد. ادامه اعمال ننگین سادات باعث شد تا بسیاری از کشورهای اسلامی با مصر قطع رابطه کنند و حتی عضویت مصر را از اتحادیه عرب لغو نمایند. ادامه این اعتراضات باعث شد تا گروه اسلامی الجهاد، طرح اعدام انقلابی سادات را عملی سازد. در روز ششم اکتبر سال 1981م، هنگامی که انور سادات در جریان مراسم سان و رژه، به مناسبت سالگرد جنگ 1973 اعراب و اسرائیل مشغول تماشای پرواز هواپیماهای میراژ فرانسوی بود، سروان خالد شوقی اسلامبولی و دوستانش که برای قتل سادات هم قسم شده بودند، پس از پیاده شدن از زره پوش‌ها و خودروهای نظامی خود، با سرعت عملی که بیشتر به یک فیلم سینمایی شباهت داشت، با شلیک مسلسل و پرتاب نارنجک به طرف جایگاه سادات پیش رفتند. در جریان این عملیات هفت نفر از کسانی که نزدیک سادات نشسته بودند از پای درآمدند و انور سادات نیز ساعتی بعد در بیمارستانی که محمدرضا پهلوی را در آخرین روزهای حیات در آن بستری کرده بودند، در 63 سالگی درگذشت.